

טשענשטאכאווער

אגאנסטן-פרייז פאר א מילימעטער-שורה:
 פון סקסט 40 גראשען
 אין סקסט 80 גראשען.
 די ערשטע און לעצטע זייט האלט 8 אגאנסטן שפאלטען.

אגאנסטענס-פרייז: א נומער 20 גראשען.
 פרייז פון רעדאקציע פון טשענשטאכאווער:
 CZESTOCHOWA, ALEJA 6. TELEFON 201.
 פון דיטאל פון די אגאנסטן זייט די רעדאקציע נישט פראנטאקטלעך.

Piątek, dnia 24 lipca 1931

ליכט-צינדען 7.28

פרייטאג, פ' עקב י" מנחם אב תרצ"א.

רינסטאג דעם 28-טען יולי 9 אווענד
דער פאטער
 דראמע אין 3 אקטן פון א. טארנינגער. מיט פאלק באראטאוו אין דער הויפט-ראל.
מיטוואך דעם 29-טען יולי 9 אווענד
הינקעמאן
 טראגעדיע אין 6 גילדער פון טאלער. מיט פאלק באראטאוו אין דער הויפט-ראל.
 בילעטן פארשפרייט אין דער דרוקעריי-האל פון באשאן, אין טאג פון דער פארשט. פון 6 אין קאסט.

טשאטער קאמעראלני.
 פון בעריהמען ארטיסט פון סטאניסלאווסקיס טשאטער אין מאסקווע און פייסקאטאר טשאטער אין בערלין
דייך פאלק באראטאוו
 צוזאמען מיטן אויסגעצייכענטען אנסאסבל:
 ר. האלצער, א. ליפאווסקא, מ. ראזען, א. שליווקאוויטש, מ. אייווענבערג, ב. בראקארן, מ. גורוויטש, י. ווינבערג, מ. מעלמאן, מ. פאזנאנסקי, א. קורץ.

בעקאנטמאכונג.
 דערמיט מאך איך בעקאנט דאס ג' פובליקום, אז מיין לאנג-יעהריג
מאנופאקטור-געשעפט
 איבער דער **ויסמאן קרויזע**
 וועלכעס געפונט זיך אויף פראקטע 3 ווערט פון ליפיען ד.ר. איבערגעטראגען איפ'ן
נייעם מארק 6 (ביי דער אפטייק הויז ה' ווייסעלפיש)
 איך בעדין אויף לאנגע א גרויסען אויסוואהל פון אלערליי מאנופאקטור-סחורות ווי די בעסטע
 וואל-שטאפען, זיידען, מאנטעל-סחורות, עטאמינען, באטיסטען, טיכער,
 פערשידענע קאלדערעס אלערארט ווייס-ווארען א. ד. ג.
צו קאנקורענץ-פרייזען.
 האפענטליך, אז דאס געהערטע פובליקום וועט הייטער ווי ביי-אויס מאכען ביי מיר די איינקויפן
 פערבלייב איך מיט אנטונג **ויסמאן קרויזע.**

זונטאג, פ' עקב דעם 26 ליפיען 1931 י. 4 א זייגער נאכמיטאג קומט פאר
די יעהרליכע
אלגעמיינע פערזאמלונג פון „מחזיקי הדת”
 אין אייגענעם לאקאל, נאדרושעטשא גאס נר. 50.
 דער טאג-ארדנונג: (1) ערעפונג, (2) וואהלען פון א פארזענדען פון דער אלגעמיינער פערזאמלונג, (3) דין-וחשבון פון דער טעטיג-
 קייט פון 1.1.1930 י. ביז 1.1.1931 י. (4) בידושעט פאר'ן נייעם יאהר, (5) פרייע פארשלאגען, (6) וואהלען פון 3 פערזאמלונגס-
 מיטגלידער אנטשטאט די אויסגעווענדע לויט'ן פ. 24 די ה"ה: ישראל'קי טשענסטאכאווסקי, מנשה מרגליות, אברהם נפתלי האראוויטש.
 בעמערקונג: אויב עס וועט נישט זיין די גענוגענדע צאהל מיטגלידער קומט די פערזאמלונג פאר דעם זעלבן
 טאג 5 א זייגער אווענד.

טרינקט גור דאס וועלט
פזרייהמעט געטראנק
SINALCO
 וועלכעט איז אנערקענט, אנאליזירט און עמפפעהלט דורך די גרעסטע ערשטליכע
 קרעפטען אין דער וועלט, אלס דאס געזונדסטע און ערפרישענדע געטראנק.
„סינאלקא” - איז דאס געשמאקאפטסטע און ערפרישענדע געטראנק!!!
 צוליב די שווערע צייט, האבען מיר בעשלאסען צו ערמעסיגען די פרייזען, פדי עס צו ערמעגליכען פאר די ברייטע שיכטען,
 צו בעקומען אין אלע געשעפטען פון קאלטע-געטראנקען.
 מיט אנטונג:
fabr. napojów chłodzących „URSUS” Częstochowa, Warszawska 21
 בעמערקונג: אריגינעל איז עס גור דאמאלס, ווען עס איז פערזעהען דורך אונזער געזעצליך-געשיצע עטיקעט.

וויכטיג פאר שניידער-מייסטער און געזעלען!
 עס ווערט בעקאנט געמאכט, אז **זונטאג, ד. 26 ליפיען**
 קומט קיין טשענסטאכאווער דער בעוואוסטער צושניידער-לערער **א. אורמאן**
 צו ארגאניזירען דעם **צושניידער-קורס** אין אונזער שטאדט
 ווער עס וויל זיך פערשלאקאמען אין זיין פאר און זיך פערבעסערען זיין עקאנאמישע לאגע
 ואל זיך וואס שנעלער פערשרייבען אויף די פראקטישע צושניידער-קורסען, וועלכע וועלען ווערען
 א צייט פון 6 וואכען.
 די קורסען וועלען פארקומען אין לאקאל פון יודישען שניידער-
 צעך, 1-טע אלע 12.
 פאר עטליכע מייסטער, וועלכע ווילען נישט לערנען צוזאמען מיט יוגענטליכע וועלען די
 לעקציעס פארקומען אין א פרייוואט לאקאל זעהר דיסקרעט.
 נאכ'ן פערענדיגען פון קורס וועלען די שילער געשטעלט ווערען צו א ענזאמען פון די בעסטע
 פאר-מענער וואו זיי שילער וועלען בעקומען דיפלאמען.
 מיט אנטונג:
פראקטישער צושניידער-לערער א. אורמאן.

אלע האבען זיך שוין איבערצייגט, אז
אמגעזינדסטען איז דאס וועלט = בערייהמעט
שטיינמעץ = פרייז
 וואס בעשטעהט פון דריי סארטען:
 1-טער סארט: קארן-ברויט, א גלענצענד מיטעל אויף אנטשענדיקע,
 2-טער סארט: „פאשילני”, פאר מאגען-ליידענדע,
 3-טער סארט: „גראהאס” (קויפס), ספעציעל פאר צוקער-ליידענדע.
 דאס אויסשליסליכע אויסבאקען פון שטיינמעץ-ברויט אויף טשענסטאכאווער און
 אומגענענד, איז איבערגעגעבען געווארען דער היגער בעוואוסטער בעקעריי פון ה'
קאזלאווסקי, אלע 30 עגוסטירט שוין
 העכער 40 יאהר.
 עסט גור שטיינמעץ = פרייז און איהר וועט געזונט זיין!

וויכטיג פאר די איינוואוינער פון ווארשעווער
און סענאטארסקער געגענד:
 אויף ווארשעווער 46 איז געעפנט געווארען א ערשטלאסיגע
 בעקעריי אינגעארדענט לויט די לעצטע כללים פון היגיענע און טעכניק.
אויך א גרויספארטיגע צוקערניע
 און פערקויפס = שטעלע אויף געבעקס.
 פרטים אין די ווייטערדיגע אנסטען.

Dr. med.
Władysław Sobol
 powrócił
 przyjmuje codziennie od 4—7.
 Kościuszki 24. Tel. 607.

Intendentowi szpitala, p Neumanowi, wyrazy
 głębokiego współczucia z powodu śmierci żony Jego
B. P. REGINY NEUMAN
 składa
KURATORJUM
 Szpitala Tow. Dobr. dla Żydów.

2 צימער מיט א קוד
 צווייטער שטאק מיט אלע בעקוועהמליכקייטען
 גלייך צו פערדינגען.
 ערפאהרען סטראזשאקע 14 ביי שומאכער.

Wyrazy szczerzego współczucia z po-
 wodu śmierci
B. P. REGINY NEUMAN
 wyrażają p. Neumanowi, Intendentowi
 szpitala Tow. Dobr. dla Żydów
LEKARZE SZPITALNI.

התראה.
 אין בין מתרה דעם ה' שמואל אלטמאן,
 אויב ער וועט מיר נישט ערלעדיגען דעם חוב, וואס
 מיר קומט ביי איהם זייט 14 יאהר ביז דעם 3-טן
 אויגוסט וועל איך זיין געצוואונגען ארויסצוטערעטען
 געגען איהם געריכטליך.
 איצעק טרעמבאצקי פראסטא 8.
שוין צו פערדינגען
2 וואוינונגען צו 2 שטיבען מיט א קוד
 ערקונדיגען זיך ביי איצעק טרעמבאצקי, פראסטא 8.

די קאנצעסיאנירטע צושניידער-שולע
 פון ה. ל. גאלדשטיין, בענדין, קאללאנטאמא 45.
 מאכט בעקאנט, דאס אים אויסצוגעגען דעם חודש שערפיען, ווען שניידער
 זענען ווייניג בעשעפטיגט און צוליב דעם קרויס וואס הערשט יעצט אין
 שניידער-פאר, ווערט דעם 1-טען שערפיען ד. י. איינגעארדענט ביי דער שולע
 א 4-וואכעדיגער
גרויפען = צושניידער = קורס
 פאר א הנחה-פרייז, אנטשטאט 200 זל. גור 125 זלאטעס.
 פערשרייבען קען מען זיך: פערזענליך אין קאנצעלאריע פון דער שולע יעדען
 טאג פון 4 ביז 8 נאכמיטאג ווי אויך בריוולעך.
 צוגערייזטע ווערען פערזארגט מיט פיליגע וואוינונגען און קעסט.
 נוצט אויס די געלעגענהייט! פראספעקטען גראטיס!

וואסער-לייטונג און קאנאליזאציע-אינסטאלאציעס
 גוט און פיליג פיהרט אויס די פירמע
F. KARP, Częstochowa
 Piłsudskiego 9. Telefon 833
 אלס לאנגיעהריגער פראקטיקאנט אין אויסלאנד גיב איך גארנאטיס פאר
 אלערליי וואסער-לייטונג און קאנאליזאציע-אינסטאלאציעס, וועלכע ווערען דורך
 מיר אויסגעפיהרט זארגפעלטיג.
 בעמערקונג: ביי מיר זענען צו בעקומען די נייעסטע קלאזעס דירקוואס-
 אפאראטען צו פיליגע פרייזען.

צי איז באמת נישט קיין אויסוועג?

(צו דער געשאפענער לאגע אין דער נייער קהלה).

די לאגע אין דער איזשטיגער נייער קהלה ביי אונז אין טשענסטאָקאווי איז אזאלכע, אז יעדער זאגט דאס ער זעהט נישט קיין אויסוועג ווי אַרום דעם פלאַנטער אויפצווויקלען. עס איז זעהר שווער צו נעמען אַ וואָרט אין דער דאָזיגער פּראָגע און דאָביי נישט אַנריהרען קיין פּערהאַנען אָדער ריכטונגען, וואס מיר וואָלטען גערן געוואָלט פּערמיטירען, ווייל מיר ווילען בשום אופן נישט אויפדעקען די אַלטע וואונד וועלכע איז ליידער נאָכ-נישט פּערהיילט, נאָר זי אייטערט נאָך און פּערגיפטעט די גאַנצע אַטמאָספּע-רע אין דער נייער קהלה, אָבער די פּאַקטען זענען דאָך אזאלכע שרייענדע אַזאלכע אַליינדענדע וואס זענען פאַר יעדען פּערזאָנלעכע מענטש גענוג קלאָר און פּערשטענדליך.

האַבען דאָך אַלע פּשוט מקנא גע-וועזען אונזער שטאַרט מיט'ן ערשטען אויסגאַנג פון די וואָהלען. מענטש אין אַלע יידישע קהלות האָט מען געדאַרפט פיהרען אַ העפטיגען קאַמף געגען דער פּאַליטיק פון דער „אגודה" וועלכע ווי עס ווערט בעהויפטעט, האָט געהאַט איהר איינפלוס אויפ'ן נייעם קהלה-זעצן, אַיבערהויפּט מיט דעם בעוואוסט-טען פּאַראָדראָף 20, בעת אין טשענסט-טאָקאווי האָט די אגודה ביי די וואָהלען געקומען די קלענסטע צעהל שטי-מען, און האָט קיין שום איינפלוס אין דער קהלה נישט געקענט האַבען.

און מיר האָבען געהאַט דאס רעכט צו גלויבען, אַז אַלע ריכטונגען וואס זענען געגען דער אַגודה-פּאַליטיק ווע-לען זיך פּעראייניגען, אַז צווישען אַלע וועט ערשטען די נויטיגע געגענווייטיגע האַרמאָניע, און אַלע וועלען אַוועקוואַרפּען די ענג-פּאַרטייאישע אַמ-ביציעס מיט וועלכע זיי האַבען זיך בענוצט בעת די וואָהלען, און זיך בע-מיהען אַז די נייע קהלה זאָל ווערען אַוועקגעשטעלט אויף דער געהעריגער הויך פון איהרע אויפגאַבען, און זאָל אויסבעסערען אַלעס וואס ביי-אויס פּערהאַנדעלט געוואָרען.

וויזט זיך אָבער ליידער אַרויס אַז די זאַמען וואס מען האָט איינגעפלאַנצט בעת די וואָהלען, אַז דער שרעקליכער גיפט וואס איז דאמאלס איינגעשפּריצט געווארען, האָט נאָך איצט זיין וויר-קונג, און דערלאָזט נישט אַז דער נייע געבוירענער קערפּער זאָל געזונד און קרעפטיג ווערען.

מיר האַבען שוין דאָס זיך אָנגעווי-זען אויף דעם וואס ליכטיגניגע מענ-שען פון אַ געוויסען נאַציאָנאַלען לאַ-גער האָבען בעת די וואָהלען געפיהרט אַזא טאַקטיק, וועלכע האָט אַריינגע-

טאַר מען זיך נישט שפילען אין קיין פאַרטיי-שפילען, טאַר מען נישט מאַ-כען קיין עקספּערמענטען נאָר מען מוז זיין ערנסט, מען מוז האַבען דעם נוי-טיגען ישוב-הדעת, מוז מען געדענקען אַז מען דאַרף האַבען אַ ריין געוויסען ווילד מען טראָגט אַ גרויסע פּערהאַנדע-ליכקייט געגען די וואָהלען, אַז אין אַזא צייט, אין אַ צייט פון שרעקליכען ווירטשאַפליכען קריזיס, ווען אַלץ וואַקעלט זיך און פאַלט אום מוז מען אין דער שפּיץ פון דער טשענסט-טאָקאווער קהלה אַוועקשטעלען אַ מענטש וואס האָט די נויטיגע קוואַליפיקאַציעס וואס קען דאס קהלה-לעבען און די קהלה-ווירטשאַפּט צו אַלע איהרע געזי-טען, וואס די לאַנג-יעהיגע פּראַקטיק האָט איהם געמאַכט רייף און שטאַנד-האַפט צו בעהערשען זאָגאַר דעם גרעסטען קריזיס, און מען טאַר בשום אופן נישט אַוועקשטעלען דאָרט קיין צופעליגע

פּערהאַנדענען וועט צולעב אַ געווי-סען עקספּערמענטען בעקומען אַ מעהר-הייט שטימען.

אַלדז אויף מאַנטאג רופט דער סטאַראַס-טא אַ זיצונג פון דער פּערוואָלטונג, אויף וועלכער די פּערוואָלדע-פּראָגע מוז ענד-גלייטיג ערלעדיגט ווערען, אונטער דער דאָרהונג אַז די אויפריכט-מאַכט וועט נאַמירירען אַ פּרעזעס.

דאס הייסט אַז די זאך קען מעהר נישט אַנגעלעגט ווערען. די פּערוואָל-טונגס-מטגלודער מוזען זיך אַפּגעבען אַ רעכנונג, וואס עס קען אַרויסקומען פון זייער פאַרטיי-שפּיעל, זיי מוזען זיך אומבעדינגט פריהער צונויפקומען, בעטראַכטען די ערנסטקייט פון דער געשאַפענער לאַגע, און זיך בעמיהען צו קומען צו דער געהעריגער פּע-רשטענדיגונג און צו געפונען דעם ריכ-טיגען אויסוועג.

ל. פ.

פון דער וואָך.

די געהעריגע רעזולטאַטען. עס זענען נאָך פּערהאַן פּערשידענע פּראַיעקטען און פּלענער ווי אַזוי צו ראַטעווען די לאַגע וועלכע קען זיך זעהר שלעכט אַברופען אויף דער וועלט, און ס'איז צו האַפען אַז די מיניסטאַ-רען וועלען געפונען אַ גינסטיגען אוי-ס-וועג פון דער לאַגע.

מורא דיגע נאַטור-קאַטאַ-סטראָפּע אין רובלין.

אין רובלין איז די וואָך פּאַרגרעק-מען אַ שרעקליכע נאַטור-קאַטאַסטראָפּע, וועלכע ווערט בכלל נישט געדענקט אין פּוילען, אַ שרעקליכען הוראָגאַן יעדער וואָס ליידט אויף רעוואַטאָניזם, גיכט און נערווען דאַרף נישט צווייפלען אַז ער קען געהיילט ווערען, ווייל טוי-זענדער ליידענדע האַבען דורך טאַגאַל וויער געזונדהייט צוריקגעוואונען. פון פון זיינע ערפאהרונגען מיט טאַגאַל איז אונז מודיע ה' י. שערד, רובוב, לינדע-גאָ 2 צ. א. זייט א סך יאָהרען האָב איך אויך רעוואַטאָניזם און אַלץ שטאַרק רייטען און רעכטען פּנס גלייטען. דורך די גאַנצע צייט האָב איך בענוצט אונ-צעהליגע הייל-מיטלען און אויך 2 מאָל פּין איך אין בעדער אין אויסלאַנד גע-ווען, דער ערפאַלג איז אָבער דאָך גע-וועזען פאַראַיבערגעהענד, שמערצען האָב איך ווייטער געהאַט און האָב קיין בע-סערונג געפיהלט. פאַר א ערך 3 חדשים האָט מיך אַ בעקאַנטער אויף טאַגאַל אויפגעקומען אַ געמאַכט. איך האָב מיר תּיכּף די טאַבלעטען אין אַפּטייק גע-קויפט טאַגאַל האָב איך בענוצט 3 מאָל און טאָג צו 2 טאַבלעטען. שוין אין דער ערשטער וואָך האָב איך אַ גרויסע ערלייכערונג געפיהלט און די דריטע

די לאַנדאַנער קאַנפּערענץ. די קאַנפּערענץ וואס קומט פאַר אין לאַנדאָן, אין וועלכער עס בעטייליגען זיך פאַרשטעהער פון די גרעסטע וועלט מלכות, און וועלכע האָט דעם צוועק אַפּצוראַטעווען דייטשלאַנד פון דער קאַטאַסטראָפּע פּינאַנסיעלער לאַגע אין וועלכער זי געפונט זיך. אַט די קאַנפּערענץ וועלכע האָט בערוהיגט די געמיטער פון דער גאַנצער וועלט וואס האָט זיך אָנגעשראַקען פאַר דעם דיי-טשען פאַניק, האָט אין די ערשטע טעג פון איהרע פּערהאַנדענען נישט געבראַכט

פאַר רעוואַטאָניקער און נערווען-ליידענדע!

וואָך בין איך פון דעם אונטערטורענליכען קוואַל פּטור געוואָרען און איך פיהל מיך ווי ניי-געבוירען. טאַגאַל וועל איך יעדען ליידענדען עמפּפּעהלען. עהנליך ווי ה' ש-אז מודיע אַ סך מענשען וועלכע האָבען פּענוצט טאַגאַל ביי רעו-מאַטאָניזם, גיכט, רייטען אין די געלע-קען, קאָפּ און נערווען-שמערצען, ער-קעלטונגען און עהנליכע קראַנקהייטען. טאַגאַל איז אונטערדליך פאַר'ן מאַגאַל האַרץ און אַנדערע אָרגאַנען. טאַגאַל לינדערט נישט נור תּיכּף די שמערצען, איז אויך אויף אַ נאַטירליכען אופן עוקר מן השרש די דאָזיגע ליידען. דערפאַר האָט מען אַפילו אין פּערעל-טערטע פּאַלען מיט טאַגאַל ערציעלט די בעסטע רעזולטאַטען. אויב אַ סך טוי-זענדער דאָקטוירים פּערהאַנדענען דאָס מיטעל, דאן קען יעדער מיט פּויל פּע-טרויען ווערען קויפּען. פרובט טאָקי היינט נאָך אַזיין אויס! פּערהאַנדענע אבער נור טאַגאַל. ס'איז נישטאָ קיין בעסער מיטעל. צו בעקומען אין אַלע אַפּטיי-קען, שוין פון 2 זי.

די לאַנדאַנער קאַנפּערענץ. די קאַנפּערענץ וואס קומט פאַר אין לאַנדאָן, אין וועלכער עס בעטייליגען זיך פאַרשטעהער פון די גרעסטע וועלט מלכות, און וועלכע האָט דעם צוועק אַפּצוראַטעווען דייטשלאַנד פון דער קאַטאַסטראָפּע פּינאַנסיעלער לאַגע אין וועלכער זי געפונט זיך. אַט די קאַנפּערענץ וועלכע האָט בערוהיגט די געמיטער פון דער גאַנצער וועלט וואס האָט זיך אָנגעשראַקען פאַר דעם דיי-טשען פאַניק, האָט אין די ערשטע טעג פון איהרע פּערהאַנדענען נישט געבראַכט

אויפכאַפּען זייענדיג זיכער אַז יעווא איז געקומען זי בעפרייען, אָבער באַלד איז אהר אַדורף אַ געדאַנק זיך צו מאַכען שלאַפען, און הערען וואס די פרויען וועלען רעדען.

זי האָט אָנגעהויבען פּראַפּען, און די פרויען האָבען צווישען זיך פריי גע-פיהרט פאַרלענדען געשפּרעך:

גלויב מיר טייערע עליוז-האַט זי דערקענט דאס קול פון יעווא'ן ווי זי האָט גערעדט-אַז דאס האַרץ בלוטעט מיר אויף דעם איידעלען יונגען קינד און איהר מוטער אויף וועלכע איך האָב געבראַכט אַזא אונגליק אַז די מוטער וועט דאס נישט איבערהאַל-טען.

און פאַרוואָס האָסטו דאס געטהון, אויב די האָסט די יודען אַזוי שטאַרק ליב-האַט געפּרעגט די צווייטע.

ווייל דאָ געהערט ווי דער גייסטליכער האָט געפּרעדיגט אין דער קירך אַז דער קריסט אָדער קריסטין וואס האָט אַמאָל געטהון גוטס אַ יוד וועט קיינמאָל פון גיהנום נישט אַרויס, און אַזוי ווי איך האָב אַמאָל אַזא זאך געטהון, בין איך אַוועק צום גייסטלי-כען, זיך פאַר איהם ועדר צווייגט און געבעטען אַ תּשובּה.

דער געטליכער מאַן האָט זיך ערנסט פּערטראַכט און געזאָגט: עס איז פּער-האַן איין מיטעל, וואס קען דיר ראַ-טעווען פון גיהנום, און דאס בעשטעהט אין דעם אַז די זאָלסט דעם זעלבען יוד טהון אַזא שלעכטע זאך, געגען וועלכער די טובה וואס דו האָסט איהם געטהון זאָל קיין בעדייטונג נישט הא-

די פּערפּאַלגע.

ראַפּאַן פון יידישען לעבען אין איטאַליע, אין 19-טען יאָהר-הונדערט. פריי פון העברעאיש דורך י. געלאָוואָן.

פאַטער, און וויסענדיג אַז איך גיב איבער מיין מוטער אין זיכערע הענד, האָב איך זי אַריינגעגעבען אין שפי-טאַל וואו דער דאָקטאָר האָט מיך פּע-ר-זיכערט אַז זי וועט האַבען די בעסטע בעהאַנדלונג, און וועט געוויס געזונד ווערען. און איך בין צוריקגעקומען נאָך מילאַנד.

און וואָס איז געוואָרען מיט דיין מו-טער און שוועסטער-האַט ראַזא גע-פּרעגט אונגעוודליך.

עטליכע וואַכען זענען פון דאָן אַוועק, פון דעם שפיטאַל-דאָקטאָר האָב איך בעקומען בריעף אַז דער געזונד-צו-שטאַנד פון מיין מוטער פּערבעסערט זיך און ער האָפּט אַז זי וועט אין קורצען געזונד ווערען, אָבער וועגען מיין שוועסטער האָב איך גאַרינישט געוואויר געווארען. ערשט נאָך דריי מאַנאַטען האָב איך בעקומען אַ בריעף פון מיין מוטער וועלכע האָט מיר אי-בערשיקט אַ בריעף וואס זי האָט בע-קומען פון מיין שוועסטער.

די מוטער שרייבט מיר אַז אין אַווענד ווען זי איז געזעסען אין שפיטאַל איינ-אַ בעט איז אַריינגעקומען אַ פּרוי אויף-געהילט אין שוואַרצע און איהר אי-בערגעגעבען אַ בריעף, זאָגענדיג: דאס

דיני-קצור שלחן ערוך; 5 דאָנערשטאָג פון 8-30 אווענד הומש-פרשת-השבוע; 6 שבת פון 4 נאָכמיטאָג פּרקי אבות. די ביבליאָטעק איז טעטיג יעדען מאָנטאָג און דאָנערשטאָג פון 8 אווענד. חודש אָבאַט 20 גר. דער לעזער זאל, איז טעטיג טעגליך פון 8 אווענד און איז פּרעזענטירט מיט דער טעגליכער און וועכענטליכער פרעסע. קולטור-קאָמיטע פּיי פּאָר אין טענענטאָרען.

רעליגיעזע אַרבעטער פּאַרטיי „פּועלי אַגודת ישראל“ טשענסטאָקאָו, וואַרשאַווער נר. 17. דערמיט מעלדען מיר, אַז די קולטור-קאָמיטע האָט איינגעאַרדענט פּאַלגענ-דע שוורים, וועלכע ווערען געלייטעט דורך געניטע פּעדאַגאָגן. 1) זונטאָג פון 8-30 אווענד מוסר-מסלת ישרים; 2) מאָנטאָג פון 8-30 אווענד תנ"ך-תרי עשר; 3) דינסטאָג פון 9 אווענד משנית-ראש השנה; 4) מיטוואַך פון 9 אווענד

די פּאַרגעלעזענע קינות פון אָבער-קאַנטאַר פּישעל אין דער נייער סינאַגאָגע. די פּאַרגעלעזענע קינות תשעה באב פון אונזערע טאַלאַנטפולע אָבער-קאַנטאַר פּישעל מיט דער העכסטער עקסטאַ, טעמפּעראַמענטפול, מיטן ריז-טיגען העברעאישען אַקצענט, האָבען אַלע אַנווענדענע אין דער שוהל בע-צויבערט, אַזוי, אַז טרעהרען זענען געשטאַנען אַלע אין די אויגען; און דאָריבער פּערדיענט ה' פּישעל די גרעס-טע אַנערקענונג. דער אופן פון אויס-דריקען ימיה'דען איז נור אומשטאַנד איין מאָן, ווי אונזער אָבער-קאַנטאַר ה' פּישעל, וועלכער האָט אין זיינע יונגע יאָהרען געלערנט ביי גרויסע רבנים און זיך אָדורכגעזאַפט מיטן גייסט פון דער ביבעל און תלמוד-דער-צו בעזיצט ער אַ הויכע מוזיקאַלישע קולטור; און ווען ער דאַווענט, האָל-טענדיג דעם סדר פונ'ם אונטערפּלי-כער אַברהם בער בירנבוים ז"ל, דאַן בעקומען מיר דעם איינדרוק, אַז עס שוועבט און לעבט דער גייסט פון אַמאָליגען גאונישען קאַמפּאָזיטאָר און קאַנטאַר פון דער סינאַגאָגע. צום סוף דריקען מיר אויס דעם האַרציגסטען ישר-כח דעם טאַלאַנטפול-ען אָבער-קאַנטאַר ה' פּישעל, פּאַר דעם גייסטיגען תענוג וואָס ער האָט אינו פּערשאַפט תשעה-באב אין דער שוהל. פ. גאַרפּינקעל.

„ונפש רעבה מלא טוב.“ און מיט די געזאַמעלטע פּראָדוקטען ווערען פשוט מענשען דערהאַלטען ביים לעבען. דעריבער דריקען מיר אויס אַ עפענט-ליכען דאַנק די טשענסטאָקאָווער יו-דען מיט ה' משה וויינבוים אין דער שפיץ, ווייל נאָר אַ דאַנק זיין איבער-געבענהייט ווערט די אַקציע אָדורכגע-פיהרט אויפ'ן בעסטען אופן. דאס פּערטיילען פון די פּראָדוקטען קומט פּאַר יעדען מוצאי שבת ביי ה' אייבעשיץ, נאָדורעטשאַט 26, ניין אַ זייער אַווענד און מיר ווינשען זיך אַז די געהערטע זאַמלער און נותנים זאָלען ביי וואוינען די פּערטיילונג. די פּערוו. פון „תומכי עניים“ מרדכי סודאָוויטש, שלמה קרויסקאַפּ, עמנואַל ווייצענבלאַט.

מיר ווילען אויסדריקען אונזער ווא-רימסטע אַנערקענונג און דאַנק פּאַר-יודישע אינוואוינער פון דער פּאַר-שטאָרט „טשענסטאָקאָווער“, ביי וועלכע אונזער רוף אַנטייל צו נעמען אין דער אַקציע לטובת דער „תומכי עניים“ האט געפונען דעם געהעריגען אַקלאָנג, און זיי גיבען זיך די גרעסטע מיה יעדען שבת צו זאַמלען וואס מעהר שפייז-פּראָדוקטען, וועלכע ווערען צוטיילט צווישען דער פּפּובל'ער יודישער בע-פעלערונג אין אונזער שטאָרט. עס איז איבריג צו ווידערהאַלען ווי ווייט נויטיג און וויכטיג די דאָזיגע אַקציע איז אין דער היינטיגער שווע-רער צייט, ווען די צאַהל מקבליים ווערט ליידער מיט יעדען טאָג גרעסער, און די דאַנק איז פשוט קאַטאַסטראָפּאַל.

דאָס היטל און קאַפּעלושען - געשעפט
א. ד. פ. י. ה. יאַקובאוויטש טראַזשאַצקע 5
 מאַכט בעקאַנט, אַז פון היינטיגען טאָג איז דאָס געשעפט איבערגעטראָגען געוואָרען אין דער
ערשטער אלצע 8, פראנט
 אויף לאַגער איז פּערהאַנען אַ גרויסער אויסוואַהל פון אלערליי פּוּטער, קאַפּעלושען, היטלעך ווי אויך אלערליי שול-היטלעך און יודישע היטלעך.
רעיעלע און סאַלירע בעהאַנדלונג!
 מיט אַכטונג:
י. ה. יאַקובאוויטש
ערשטע אלצע 8.

Nie wyrzucacie Waszych pieniedzy!
 Kupując mydła zamiejscowych fabryk płacicie wyższe ceny za kosztowne plakaty i koszty prze-wozu, podczas
 gdy mydło z „Rybką” jest lepsze i przytem tańsze.
Używajcie
Mydło -- tylko z Rybką.
 Częstochowska Fabryka Mydła
DZIUBAS I FISZEL
 SPÓŁKA AKCYJNA.
 Przedstawiciel na Częstochowę p. NATAN GERSZONOWICZ w miejscu, Narutowicza 10.

Bielixna na drucie kolczastym
 Myśl ta wydaje się Szanownej Pani dziwna. Fachowiec jednak wie, że często używane bywają środki do prania, które bieliznę daleko prędzej miszcza, aniżeli by zamiast na linie, wieszano ją na drucie kolczastym! Skład chemiczny tak zwanego „środka do prania” Szanowna Pani nigdy ocenić nie może. Proszę sobie rozważyć: czy 250 gramów pod gwarancją czystego, neutralnego mydła „Kofontay z pralką”, zawierającego 65 procent tłuszczu, nie są cenniejsze i tańsze, niż 250-gramowa paczka zaledwie 30-40%owego środka do prania? Patrząc na tak piekny, jasny, twardy i aromatyczny kawałek mydła „Kofontay”, przyzna Szano-wna Pani sama, że za swój drogi grosz otrzymuje rzeczywiście coś dobrego. Chcąc więc, aby bielizna wytrzymała dziesiątki lat, należy ją prać tylko mydłem „Kofontay”. Mydło „Kofon-tay” można otrzymać w każdym lepszym sklepie.
Mydło Kofontay
 Zastępca: I. Lewkowicz, Częstochowa, Narutowicza 15. Złoty medal na wystawie w Katowicach 1927.

KOWALSKINA
 USUWA NAJSILNIEJSZE BOLE GŁOWY
 Redaktor: Izrael Płockier
 Wydawca B. Bocian

ג. ה. רעדאַקטאָר!
 מיר בעטען זעהר צו געבען פּלאַץ פּאַר פּאַלגענדע שורות:
 מיר ווענדען זיך דורך דער „טשענ-סטאָקאָווער צייטונג“ צו די גבאים פון דער חברה „תומכי עניים“ (גוט שבת יודעלעך), אַז ווען זיי בעשטימען זאַמ-לער פון פּראָדוקטען פּאַר אַרימע, זאַ-לען זיי צו דעם צוועק נישט שיקען קיין ביזנעס אויפגעגעבענע מענשען, ווי למשל ר' יעקל פון דער יאטקע גאס, אַז ווען מען דעליראַנט איהם אַלע-נער חלה'לע אָדער אין איין, איז ער אויפ'ן הויכען קול מבייש דעם געבער, אַזוי אַז קיינער וויל איהם שוין מעהר נישט געבען און דערפון ליידען די אַרימעלייט.

א. ברעיה אין רעדאַקציע.
 מיר ווענדען זיך דורך דער „טשענ-סטאָקאָווער צייטונג“ צו די גבאים פון דער חברה „תומכי עניים“ (גוט שבת יודעלעך), אַז ווען זיי בעשטימען זאַמ-לער פון פּראָדוקטען פּאַר אַרימע, זאַ-לען זיי צו דעם צוועק נישט שיקען קיין ביזנעס אויפגעגעבענע מענשען, ווי למשל ר' יעקל פון דער יאטקע גאס, אַז ווען מען דעליראַנט איהם אַלע-נער חלה'לע אָדער אין איין, איז ער אויפ'ן הויכען קול מבייש דעם געבער, אַזוי אַז קיינער וויל איהם שוין מעהר נישט געבען און דערפון ליידען די אַרימעלייט.

פון ספּאַרט.
 „וואַרטאָ“ - „סקראַ“ 2:0
 דער מעטש איז איבערגעריסען גע-וואָרען נאָך 30 מינוט צוליב'ן אַנפּאַל פון סקראַ אויפ'ן שיעדס - ריכטער ה' זיידמאַן. וואַרטאָ האט געשפּילט מיט 10 מאָן.
 שבת 5-30 ג. מ. קומט פּאַר אויפ'ן אייגענעם פּלאַץ פון יודישען טורן און ספּאַרט-פּעראַיין אַ קאַשויבאָקע - מעטש צווישען י. ט. ס. פ. און דער רעפּ. פון 27 פּאָלע. פּאַרמעטש 2:0 און וואַרטאָ 2.

פון ספּאַרט.
 „וואַרטאָ“ - „סקראַ“ 2:0
 דער מעטש איז איבערגעריסען גע-וואָרען נאָך 30 מינוט צוליב'ן אַנפּאַל פון סקראַ אויפ'ן שיעדס - ריכטער ה' זיידמאַן. וואַרטאָ האט געשפּילט מיט 10 מאָן.
 שבת 5-30 ג. מ. קומט פּאַר אויפ'ן אייגענעם פּלאַץ פון יודישען טורן און ספּאַרט-פּעראַיין אַ קאַשויבאָקע - מעטש צווישען י. ט. ס. פ. און דער רעפּ. פון 27 פּאָלע. פּאַרמעטש 2:0 און וואַרטאָ 2.

אויפ'ן עקראַז: גרויסער עראַטישער פּילם!
ליבע אָדער טראַגאָדי - דעם ענטפּער דערויף גיט
ראַמאַן נאַוואַראַ אין פּילם א. ט.
ZAKAZANE GODZINY
 קינאַ CASINO.
 די פּרייזען זענען ערנדיגט פון קרוצסלאַ פון 80 גראַשען.
Teatr „OD EON”
 אלעע 27.
 לעצטער טאָנס 10 אָווענד.
 ערנדיגטע פּרייזען אויפ'ן 1 טאָנס קרוצסלאַ 1.
 נרשטער מוסטער-האַפּטער קלאַנג-קינאַ
Nowość
 אלעע 12
 לעצטער טאָנס 9-30 אָווענד.
 היינט און ווייטערע טעג.

SINALCO orzeźwia!

א. בלימעל - טאָג לטובת „תרבות”.
 דינסטאָג דעם 28. ה. אָרדענט איין דער היגער „תרבות”-סיניף אַ בלימעל-טאָג לטובת דער העברעאישער שוהל. עס אונטערלייגט נישט קיין שום ספּק, אַז די היגע יודישע בעפעלקע-רונג וועט ווי געהעריג אונטערשטיצען די דאָזיגע אַקציע לטובת די „תרבות”-שווען.

וועגען עפענטליכע ארבייטען.
 די ידיעה וועגען אונטערנעמהמען פּערשידענע עפענטליכע ארבייטען אין אונזער שטאָרט האָט אַרויסגערופען אַ גרויסע פרייד און געפונען אַ אַלגעמיי-נעם סימפּאַטישען אַקלאָנג. צום דאָזיגען צוועק איז דער קאָ-מיסאַר אָנגעפּאַהרען קיין קעלץ און וואַרשא, פּדי דערויף צו בעקומען אַ הסכמה. אויב די בעמיהונגען וועלען גע-קרוינט ווערען מיט ערפּאַלג וועט מען קודם פּל צוטערעטען צו אספּאַלט-אַר-בייטען.

פון ספּאַרט.
 „וואַרטאָ“ - „סקראַ“ 2:0
 דער מעטש איז איבערגעריסען גע-וואָרען נאָך 30 מינוט צוליב'ן אַנפּאַל פון סקראַ אויפ'ן שיעדס - ריכטער ה' זיידמאַן. וואַרטאָ האט געשפּילט מיט 10 מאָן.
 שבת 5-30 ג. מ. קומט פּאַר אויפ'ן אייגענעם פּלאַץ פון יודישען טורן און ספּאַרט-פּעראַיין אַ קאַשויבאָקע - מעטש צווישען י. ט. ס. פ. און דער רעפּ. פון 27 פּאָלע. פּאַרמעטש 2:0 און וואַרטאָ 2.

קאָמוניסטישער פּראַצעס.
 מיטוואַך האט דאס קרייז - געריכט בעטראַכט די אַקלאָגע געגען צוויי יוג-געלייט וואס זענען בעשולדיגט געווא-רען אין געהערען צו דער קאָמוניסטי-שער פּאַרטיי. אויף דער בעשולדיגונג-באַנק זע-נען געזעסען דער 21-יעהריגער העניך גוטערמאַן און די 18-יעהריגע צירל גאַלדבערג. וועלכע האָבען לויט דעם בעשולדיגונג-אַקט אָנגעקלעבט אויף די מויערען פון דער שטאָרט קאָמוניסטישע אויפּוּפּען.
 נאָך לענגערע רעדעס פון די בע-שוודיגער און פּערטיידיגער איז דאס געריכט אַוועק אויף אַ בעראַטונג, און אַרויסגעגעבען דעם אורטייל לויט וועלכען גוטערמאַן ווערט בעשטראָפּט מיט 2 יאָהר תּפּיסה, וועלכע קענען פּערטרעטען ווערען מיט אויסבעסע-רונג-הויז און אַברעכנען איהם די צייט וואס ער איז געווען אַרעסטירט. די צווייטע בעשולדיגטע צירל גאַלד-בערג האָט דאס געריכט פּרייגעשפּראַ-כען.

א. רייזע אויף ראַווערען איבער פּוילען.
 צו אונז אין רעדאַקציע זענען גע-קומען צוויי יודישע יוגגעלייט פון דער ביתר אַרגאַניזאַציע, יצחק גרינבערג און הלל האַרענשטיין פון הרוביעשאַוו, לובלינער גובערניע, וועלכע מאַכען אַ רייזע אויף ראַווערען אַרום פּוילען. דעם 8 יולי זענען זיי ארויס פון דער היים. די רייזע וועט דויערען 6 וואַכען, פּאַהרנדיג אַ מהלך פון 90 ביו 100 קילאָמעטער יעדען טאָג. אין יעדער שטאָרט, וואו זיי קומען,

א. רייזע אויף ראַווערען איבער פּוילען.
 צו אונז אין רעדאַקציע זענען גע-קומען צוויי יודישע יוגגעלייט פון דער ביתר אַרגאַניזאַציע, יצחק גרינבערג און הלל האַרענשטיין פון הרוביעשאַוו, לובלינער גובערניע, וועלכע מאַכען אַ רייזע אויף ראַווערען אַרום פּוילען. דעם 8 יולי זענען זיי ארויס פון דער היים. די רייזע וועט דויערען 6 וואַכען, פּאַהרנדיג אַ מהלך פון 90 ביו 100 קילאָמעטער יעדען טאָג. אין יעדער שטאָרט, וואו זיי קומען,

א. רייזע אויף ראַווערען איבער פּוילען.
 צו אונז אין רעדאַקציע זענען גע-קומען צוויי יודישע יוגגעלייט פון דער ביתר אַרגאַניזאַציע, יצחק גרינבערג און הלל האַרענשטיין פון הרוביעשאַוו, לובלינער גובערניע, וועלכע מאַכען אַ רייזע אויף ראַווערען אַרום פּוילען. דעם 8 יולי זענען זיי ארויס פון דער היים. די רייזע וועט דויערען 6 וואַכען, פּאַהרנדיג אַ מהלך פון 90 ביו 100 קילאָמעטער יעדען טאָג. אין יעדער שטאָרט, וואו זיי קומען,

Wyborowy smakosz pije tylko SINALCO!
 קינאַ CASINO.
 די פּרייזען זענען ערנדיגט פון קרוצסלאַ פון 80 גראַשען.
Teatr „OD EON”
 אלעע 27.
 לעצטער טאָנס 10 אָווענד.
 ערנדיגטע פּרייזען אויפ'ן 1 טאָנס קרוצסלאַ 1.
 נרשטער מוסטער-האַפּטער קלאַנג-קינאַ
Nowość
 אלעע 12
 לעצטער טאָנס 9-30 אָווענד.
 היינט און ווייטערע טעג.